

Antipest protocol

*van de Reformatorische Schoolvereniging Rijssen
Dit protocol kan per school nader worden gespecificeerd.*

- Behandeld in het directieteam d.d.
- Inventarisatie en advies GAR d.d.
- Vastgesteld in de bestuursvergadering van d.d.

Voorzitter, J. Boers

Secretaris, G.H. Schippers

In vertrouwen samen bouwen

Inleiding

De 5 basisscholen van de Reformatorische schoolvereniging gebruiken al jarenlang een anti-pest protocol als instrument om pestgedrag te signaleren en aan te pakken. De intentie van alle protocollen is hetzelfde. De opzet verschilde nogal per school. Met de invoering van het sociale veiligheidsbeleid (per 01-08-2016 wordt hier door de inspectie op toegezien) is besloten om voor alle scholen hetzelfde format te gebruiken. Dit document geeft dus de minimale inhoud van het protocol weer. Scholen kunnen dit aanvullen en aanpassen aan hun specifieke situatie.

Het algemene protocol wordt door de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad besproken. Iedere school bespreekt het schoolspecifieke protocol met de medezeggenschapsraad alvorens het op schoolniveau vast te stellen.

Preventieve afspraken om treiteren op school te voorkomen

PREVENTIEVE MAATREGELEN

- Bespreek aan het begin van het schooljaar met de leerlingen de afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt benoemd en besproken in alle groepen van de school.
- In de groepen 5 t/m 8 worden groepsregels geformuleerd en verzameld op papier. Het gaat hierbij om een aanvulling op de klassenregels: regels die specifiek voor deze groep gelden. Het verdient de voorkeur deze regels door de leerlingen te laten ondertekenen.
- Werk aan een positieve sfeer in de groep. Gebruik hiervoor de methode sociale vaardigheden.
- Als er aanleiding toe is, besteed dan nogmaals expliciet aandacht aan pestgedrag in een klassikaal gesprek.
- Laat merken dat de school de aanpak van pesten belangrijk vindt, en pesten niet wordt geaccepteerd.
- Laat merken dat jij als leerkracht serieus omgaat met pestgedrag.
- Vraag tijdens contactmomenten met ouders / verzorgers naar pestgedrag.
- Spreek leerlingen aan op hun gedrag, ook kinderen uit andere groepen.
- Neem minimaal 1 keer per jaar de ZIEN-leerling vragenlijst af en formuleer concrete acties n.a.v. de gesignaleerde knelpunten. Het invullen van een sociogram kan aanvullend informatie opleveren.
- Creëer mogelijkheden om pesten te melden binnen je groep. De leerlingen of hun ouders/verzorgers kunnen pestgedrag ook anoniem melden bij de vertrouwenspersonen.
- Zorg ervoor dat de namen van de vertrouwenspersonen bekend zijn bij leerlingen en ouders. (in info- en schoolgids)

Signaleren van pesten

De afname van de ZIEN-vragenlijst heeft een sterk signalerend karakter. De observatie van de leerkracht speelt echter de belangrijkste rol als het over het signaleren van pesten gaat. Verder kunnen leerlingen, ouders en andere betrokken pestgedrag melden. Om leerkrachten te helpen met signaleren heeft de Radbouduniversiteit van Nijmegen heeft een signaalkaart ontwikkeld om pestgedrag op te sporen. Deze signaalkaart is hier onder overgenomen en tevens als bijlage bij het protocol gevoegd.

Klik op onderstaande link op een PDF te kunnen downloaden.

http://www.apemanagement.nl/PDFfiles/Signaalkaart_Pesten_LR.pdf

Signaalkaart pesten: de 6 pest-alerts!

	
1 Let op vluchtdrag	2 Kijk naar rol-vastheid
	
3 Let op signaalgedragingen	4 Er is geen schuldgevoel of verzoening
	
5 Het is fysiek grensoverschrijdend	6 Herhaalden plagen is pesten

Tip

- Weg met vooroordelen**
De meeste kinderen stuurder zijn een pesten, dus weg met vooroordelen dat alleen die kinderen gepest worden. Ook de jongen die goed kan spreken of heel vrolijk dat prullen is, kan stuurder zijn op pesten.
- Nemen signalen serieus**
Als kinderen signaleren dat ze gepest worden of wanneer ouders hierover melding maken in school, neem deze signalen heel serieus. Ook al heb je het pesten niet kunnen waarmaken, het betekent niet dat je niet gepest wordt. Het is voor kinderen vaak heel om te gepest dat ze gepest worden, dus als je niet wilt samen met pesten worden. Bespreken kan pesten op school zijn dat slechts weinig leerlingen het waarmaken, dus het kan heel zijn dat het niet waarmaken.
- Doe onderzoeken en vragen**
Bespreek samen vaak gepest wat gepest wordt in de klas. Je kunt kleine onderzoeken op hetgeen doen om te achter te komen wat kinderen weten. Natuurlijk kan het best dat kinderen hebben verondersteld zijn, maar het kan goede aanwijzingen worden.

[illegible]

De onderstaande signalen kunnen wijzen op pestgedrag:

- Vaak alleen staan in de pauze.
- Tijdens de pauze bij de pleinwacht gaan staan.
- Een spel is “toevallig net begonnen” als het kind erbij komt.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet naar buiten willen op school.
- Vaak laat op school komen, net voor de bel gaat.
- Veel geroddel in de groep.
- Andere kinderen laten zich negatief uit over familieleden van het kind.
- Indien alle kinderen alles maar stom vinden van het betreffende kind m.b.t. kleding, haardracht e.d.
- Als kinderen negatiever reageren op een fout van het kind dan ze dat doen bij andere klasgenoten.
- Het hebben van schrammen en blauwe plekken.
- Met kapotte kleren en spullen thuiskomen.
- Het kind wil niet meer naar school of geeft aan zich ziek te voelen.
- Bepaalde kleren niet meer wil dragen naar school, de club, e.d.
- Het kind is gauw boos of prikkelbaar.
- Stoppen met eten.
- Geld vragen.

- Het kind wil niet meer buitenspelen of sluit zich op in huis.
- Het kind wordt niet (meer) uitgenodigd op partijtjes van klasgenoten.
- Weigeren om te zeggen wat er aan de hand is.

Als één of meerdere van deze signalen opgepikt worden, kan het kind gepest worden, maar het hoeft niet. Dan wordt het kind gevraagd of het vermoeden van pesten klopt, of dat er iets anders aan de hand is.

Protocol in geval van pestgedrag.

In alle gevallen van pesten zal de school de betrokken partijen mobiliseren om het pestgedrag uit te roeien.

Hiervoor wordt het zgn. vijfsporenbeleid gevolgd: de rol van de gepeste, de pester, de middengroep, de leerkracht en de ouders.

De leerlingen

1. Als kinderen merken dat er gepest wordt, of dat zij zelf gepest worden, vertellen zij dit aan de leerkracht en/of ouders.

De leerkracht – de klas

1. De leerkracht bespreekt elk pestprobleem met de betrokken leerling(en): het gepeste kind en de pester. Deze gesprekken hebben als doel inzicht te krijgen in de situatie.
2. De leerkracht bespreekt het probleem in de groep, tenzij er dringende redenen zijn om daarvan af te zien. De leerkracht neemt in dit gesprek duidelijk stelling tegen het pestgedrag.
3. Bij aanhoudend pestgedrag meldt de leerkracht het probleem bij de IB-er en/of directie en brengt verslag uit van de gesprekken die hij heeft gevoerd. Samen proberen zij tot een oplossing te komen.
4. De afgesproken passende sancties worden door de leerkracht direct en duidelijk toegepast.
5. Bij een pestprobleem kiest de leerkracht, zo nodig in overleg met de IB-er een vorm van begeleiding voor de gepeste leerling en de pestende leerling. Eventueel kan contact opgenomen worden met externe deskundigen.

De leerkracht - de ouders

1. De leerkracht heeft een gesprek met de ouders van het gepeste kind.
2. De leerkracht heeft een gesprek met de ouders van het pestende kind.
3. In deze gesprekken worden de ouders op de hoogte gebracht van het probleem en probeert de leerkracht meer inzicht te krijgen in de situatie.
4. In overleg met de directie/IB-er wordt besloten of de overige ouders geïnformeerd worden over het probleem.
5. In een vervolgesprek met de ouders van de direct betrokken leerling wordt een plan van aanpak besproken. (het plan van aanpak wordt als hulplan op sociaal-emotioneel gebied aangemaakt in ParnasSys. Hierin is nadrukkelijk aandacht voor nazorg en evaluatie)

Ouders van het gepeste kind

1. Als ouders de indruk hebben dat hun kind gepest wordt, nemen zij het probleem serieus.
2. De ouders luisteren zo objectief mogelijk naar de verhalen van hun kind, maar nemen stelling tegen het pesten.
3. De ouders nemen contact op met de groepsleerkracht, stellen hem op de hoogte en luisteren naar zijn verhaal.

4. Indien er sprake is van een ernstige pestsituatie, stellen ouders zich terughoudend op in het zelf oplossen van de problemen in rechtstreeks contact met de betrokken ouders en hun kinderen.

5. De ouders verlenen hun medewerking aan een door de leerkracht voorgesteld overleg.

Ouders van het pestende kind

1. Als de ouders ter ore komt dat hun kind pest, nemen zij het probleem serieus.
2. De ouders luisteren zo objectief mogelijk naar de verhalen van hun kind, maar nemen stelling tegen het pesten.
3. De ouders geven hun bevindingen door aan de groepsleerkracht en werken mee aan het plan van aanpak dat door de leerkracht wordt voorgelegd.

Ouders van de meelopers

1. Als de ouders horen over het pestgedrag nemen ze het probleem serieus.
2. De ouders luisteren zo objectief mogelijk naar de verhalen van hun kind en proberen inzicht te krijgen in de aard en omvang van het probleem.
3. De ouders nemen stelling tegen het pesten.
4. De ouders geven in overleg hun bevindingen door aan de groepsleerkracht.

Voor alle betrokken ouders geldt:

De ouders nemen contact op met de groepsleerkracht. Als zij zich om welke reden dan ook niet willen wenden tot de groepsleerkracht, dan nemen zij contact op met de directie of één van de vertrouwenspersonen

Aanpak als pesten blijft aanhouden.

Als het pesten toch door blijft gaan worden andere middelen ingezet, voortbouwend op de vijfsporenaanpak.

- Sociale vaardigheidstraining (intern of met medewerking van een externe professional) voor pester en gepeste.
- Een gesprek waarin de volgende sancties kunnen worden opgelegd: het lezen van boeken over pesten en de gevolgen daarvan, binnenblijven tijdens de pauze, het schrijven van een opstel over het onderwerp, kind later naar huis laten gaan.
- Een gesprek met de ouders over de mogelijke oorzaken van het pestgedrag, bij hen de verantwoording leggen er een einde aan te maken.
- Alle leerkrachten van de school mobiliseren door collectieve controle op gemaakte afspraken, bespreking in teamvergadering, noteren in de speciaal daarvoor aangelegde incidentenmap.
- Indien bovengenoemde afspraken geen succes hebben kan de vertrouwenspersoon worden ingeschakeld. Deze kan een klacht indienen bij de klachtencommissie (zie klachtenprocedure). In een uiterst geval kan dit uiteindelijk leiden tot schorsing van de leerling.
- Het bieden van goede nazorg voor de gepeste.

Sanctiebeleid

Gedrag	Sanctie	Door wie?
Eenmalig geconstateerd pestgedrag	Gesprek over omgangsregels (in de groep) en ingaan op eventuele sancties	Leerkracht
Pesten blijft doorgaan	Straffend gesprek eventueel met een passende straf voor het kind. Mogelijke alternatieve straffen zijn: -Boek lezen over pesten -Opstel schrijven over pesten -Gesprek met ouders over pesten -Indien het pestgedrag betreft tussen 2 personen kan een contract worden opgesteld, waarin de kinderen schriftelijk verklaren niet meer te pesten.	Leerkracht event. met advies IB-er.
Pesten blijft toch doorgaan	Gesprek met ouders	Leerkracht en IB-er / directie
Negatief gedrag blijft gehandhaafd	Schorsing - verwijdering	Directeur in overleg met bevoegd gezag.

Alle zaken rondom pester en gepeste worden in het dossier van de betrokkenen vastgelegd. Leerlingendossiers dienen na 7 jaar te worden verwijderd.

Verklaring

Pestprotocol

Een onderwijsprotocol tegen pesten probeert door samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken. Het bestuur, de medezeggenschapsraad, directie en het personeel van de school verklaren het volgende:

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor slachtoffers als voor pesters. Dit ernstige probleem moet aangepakt worden, in het bijzonder door de ouders en de leerkrachten.

Medezeggenschapsraad, directie en personeel moeten zo goed mogelijk samenwerken met leerlingen en ouders om het probleem “pesten” op te lossen.

De ondertekenaars van dit protocol verplichten zich tot het volgende:

- Hulp bieden aan het gepeste kind.
- Hulp bieden aan de pester
- Hulp bieden aan de (zwijgende) middengroep.
- Hulp bieden aan de leerkracht.
- Hulp bieden aan de ouders.
- Het bewust maken en bewust houden van alle betrokkenen van het probleem.
- Het aanstellen van een vertrouwenspersoon op school.
- Het aanleggen van toegankelijke, goede informatie over het probleem “pesten”.

Elke twee jaar wordt dit protocol geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Het protocol wordt op de website van de school geplaatst na instemming van het bevoegd gezag en na advisering door de MR.

Voor ondertekening: zie het voorblad.

Signaalkaart pesten: de 6 pest-alerts!

1 Let op vluchtgedrag

2 Kijk naar rol-vastheid

3 Let op signaalgedragingen

4 Er is geen schuldgevoel of verzoening

5 Het is fysiek grensoverschrijdend

6 Herhaald plagen is pesten

Tip

1 Weg met vooroordelen

Alle kinderen kunnen slachtoffer zijn van pesten, dus weg met vooroordelen dat alleen de kneusjes gepest worden. Ook de jongen die goed kan sporten of het meisje dat populair is, kan slachtoffer zijn van pesten. Het standaardprofiel van een slachtoffer of dader bestaat niet!

2 Neem signalen serieus

Als kinderen aangeven dat ze gepest worden of wanneer ouders hiervan melding maken in school, neem deze signalen dan serieus. Ook al heb je het pesten niet kunnen waarnemen, het betekent niet dat er **niet** gepest wordt. Het is voor kinderen vaak lastig om toe te geven dat ze gepest worden, dus elk signaal moet serieus genomen worden. Bovendien kan pesten zo subtiel zijn dat slechts weinig leerlingen het waarnemen, daardoor kan het lijken dat het niet voorkomt.

3 Doe onderzoekjes en testjes

Kinderen weten vaak goed wie door wie gepest wordt in de klas. Je kunt kleine onderzoekjes en testjes doen om er achter te komen wat kinderen weten. Natuurlijk kan het beeld dat kinderen hebben vertekend zijn, maar het kan goede aanwijzingen bevatten.

Pestgedrag is vaak moeilijk te herkennen. Deze 6 'alerts' kunnen helpen om alert te zijn op pestgedrag. Het betekent overigens niet dat er niet gepest wordt als er op alle alerts negatief wordt geantwoord. Maar zelfs bij één positief antwoord is het tijd voor extra aandacht en misschien wel maatregelen.

Deze kaart is bedoeld om je te helpen om belangrijke signalen niet over het hoofd te zien.

Kinderen die gepest worden proberen vaak sociale groepen waarin ze het risico lopen om gepest te worden te vermijden. Deze vermindering noemen we vluchtgedrag. Voorbeelden zijn: alléén spelen op het schoolplein, langdurig toiletbezoek of in de gang blijven hangen, vrijwillig extra taken doen als de school uit is of tijdens het speelkwartier.

1 Let op vluchtgedrag

Bij pesten heeft iedereen zijn vaste rol, dit in tegenstelling tot plagen. Als iets een plagerijtje lijkt, kijk dan eens of het altijd dezelfde is die plaagt en altijd dezelfde die moet incasseren. Bij pesten zien we ook altijd meelopers en omstanders. De pester staat meestal niet alleen, de gepeste wel. Wees je ervan bewust dat pesten niet altijd uit grote gedragingen bestaat, soms is het een stemmetje imiteren of iemand nadoen, maar altijd in dezelfde rollen.

2 Kijk naar rol-vastheid

Kinderen die gepest worden, vertonen soms signaalgedrag. Dit kunnen onschuldige gedragingen zijn die aangeven dat er stress is: krabben, tics, vreemd praten, opeens druk met iets bezig zijn, dromen. Maar het kunnen ook ernstige signalen zijn zoals vaak ziek zijn, buikklachten of zelfbeschadiging (met een schaar in je arm snijden of jezelf opzettelijk verbranden).

3 Let op signaalgedragingen

Kinderen maken ruzie en vechten, dit hoort erbij, maar vaak hebben kinderen na afloop een schuldgevoel of zoeken ze naar een manier om te verzoenen. Elkaar voor een aantal dagen ontwijken kan ook een manier van verzoening zijn. Bij pesten zien we dat de pester meestal niet wil verzoenen en ook niet begrijpt waarom. Schuldgevoel ontbreekt omdat het slachtoffer het in zijn ogen verdient. Zie je dat kinderen conflicten hebben, maar geen toenadering zoeken dan is er misschien iets aan de hand.

4 Er is geen schuldgevoel of verzoening

Pesten is soms letterlijk fysiek grensoverschrijdend en als iemand te dicht in de buurt komt kan dat bedreigend zijn. Pesters gaan deze grens vaak subtiel over door het slachtoffer even te duwen in het langslopen terwijl ze boeken uitdelen, de weg te blokkeren, onder de tafel met de voeten tegen de stoel te duwen en soms door heel dicht op de ander te staan. Fysiek grensoverschrijdend kan ook op afstand door de ander aan te staren terwijl het slachtoffer alles doet om de blik te ontwijken.

5 Het is fysiek grensoverschrijdend

Vaak wordt negatief gedrag afgedaan als een plagerijtje. Als het een herhaling is dan gaat het duidelijk om pesten. Een plagerijtje is leuk als het eenmalig is. Herhaling kan ook voorkomen omdat niet één leerling een geintje uithaalt, maar meerdere leerlingen hetzelfde geintje uithalen met hetzelfde slachtoffer.

Heb je een geintje vaker gehoord: stop het!

6 Herhaald plagen is pesten